

POSTANOWIENIE

Dnia 23 czerwca 2017 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Marta Romańska

w sprawie z powództwa A. S.

przeciwko (...) Zakładowi Ubezpieczeń (...) Spółce Akcyjnej w W.

o zapłatę,

na posiedzeniu niejawnym w Izbie Cywilnej w dniu 23 czerwca 2017 r.,

na skutek skargi kasacyjnej powódki

od wyroku Sądu Apelacyjnego w (...)

z dnia 7 lipca 2016 r., sygn. akt I ACa (...),

odmawia przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania.

UZASADNIENIE

Sąd Najwyższy przyjmuje skargę kasacyjną do rozpoznania, jeżeli w sprawie występuje istotne zagadnienie prawne, istnieje potrzeba wykładni przepisów prawnych budzących poważne wątpliwości lub wywołujących rozbieżności w orzecznictwie sądów, zachodzi nieważność postępowania lub skarga kasacyjna jest oczywiście uzasadniona (art. 398⁹ § 1 k.p.c.). Obowiązkiem skarżącego jest sformułowanie i uzasadnienie wniosku o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania w nawiązaniu do tych przesłanek (art. 398⁴ § 2 k.p.c.), gdyż tylko wtedy może być osiągnięty cel wymagań przewidzianych w art. 398⁴ § 2 k.p.c. Rozstrzygnięcie Sądu Najwyższego w kwestii przyjęcia bądź odmowy przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania wynika z oceny, czy okoliczności powołane przez skarżącego odpowiadają tym, o których jest mowa w art. 398⁹ § 1 k.p.c.

Powódka wniosła o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania z uwagi na występowanie w sprawie istotnego zagadnienia prawnego (art. 398⁹ § 1 pkt 1 k.p.c.) oraz jej oczywistą zasadność (art. 398⁹ § 1 pkt 4 k.p.c.).

Przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania w związku z występowaniem w sprawie istotnego zagadnienia prawnego wymaga przedstawienia problemu o charakterze abstrakcyjnym, nierozstrzygniętego w dotychczasowym orzecznictwie i wymagającego pogłębionej wykładni (por. np. postanowienie Sądu Najwyższego z 2 października 2001 r., I PKN 129/01, OSNP 2003, nr 18, poz. 436). W postanowieniu z 23 marca 2012 r., II PK 284/11 (nie publ.), Sąd Najwyższy wyjaśnił, że zagadnieniem prawnym jest zagadnienie, które wiąże się z określonym przepisem prawa materialnego lub procesowego względnie uregulowaniem prawnym, których wyjaśnienie ma nie tylko znaczenie dla rozstrzygnięcia konkretnej sprawy, ale także dla rozstrzygnięcia innych podobnych spraw. Wskazanie na zagadnienie prawne uzasadniające wniosek o rozpoznanie skargi kasacyjnej powinno nastąpić przez jego sformułowanie jako problemu prawnego wymagającego rozstrzygnięcia, określenie przepisów prawa, w związku z którymi powstało i podanie argumentów, które prowadzą do rozbieżnych ocen. Dopiero wówczas Sąd Najwyższy ma podstawę do rozważenia, czy przedstawione zagadnienie jest rzeczywiście zagadnieniem „prawnym” oraz czy jest to zagadnienie „istotne”.

Wniosek o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania powódka zreagowała w ten sposób, iż opisała istotę sporu prowadzonego z pozwanym, wskazała na to, że w niniejszej sprawie Sąd Najwyższy wypowiedział się już w wyroku z 13 stycznia 2016 r., II CSK 108/15, zacytowała wybrany fragment uzasadnienia tego wyroku, a ten wywód podsumowała stwierdzeniem, że „istotne zagadnienie to zatem zagadnienie zakresu autonomii Sądu II instancji w obliczu orzeczenia Sądu Najwyższego, oraz pytanie, czy Sąd Apelacyjny może ignorować zasadnicze motywy orzeczenia kasacyjnego Sądu Najwyższego i przeprowadzić wykładnię diametralnie odmienną.” Tak sformułowane zagadnienie niewątpliwie nie ma cech zagadnienia prawnego, które by uzasadniało przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania. Odpowiedź na pytanie postawione przez powódkę jest oczywista, a zakres związania sądu ponownie rozpoznającego sprawę orzeczeniem wydanym

przez Sąd Najwyższy w postępowaniu kasacyjnym wynika wprost z art. 398²⁰ k.p.c. Związanie to ogranicza się tylko do wykładni prawa dokonanej w sprawie.

Z odwołaniem się do tożsamyh okoliczności, które miały świadczyć o występowaniu w sprawie zagadnienia prawnego wymagającego rozstrzygnięcia przez Sąd Najwyższy, powódka sformułowała tezę o oczywistej zasadności skargi kasacyjnej.

W orzecznictwie Sądu Najwyższego utrwalony jest pogląd, że uzasadnienie oczywistej zasadności skargi kasacyjnej jako przesłanki jej przyjęcia do rozpoznania wymaga powołania się na kwalifikowaną postać naruszenia zaskarżonym orzeczeniem przepisów prawa materialnego lub procesowego i przeprowadzania wywodu zmierzającego do jego wykazania. Oczywistość naruszenia ma miejsce wówczas, gdy jest ono widoczne *prima facie*, przy wykorzystaniu podstawowej wiedzy prawniczej, bez potrzeby wchodzenia w szczegóły czy dokonywania pogłębionej analizy tekstu wchodzących w grę przepisów i doszukiwania się ich znaczenia. O przyjęciu skargi kasacyjnej do rozpoznania nie decyduje przy tym samo oczywiste naruszenie konkretnego przepisu prawa materialnego lub procesowego przez sąd, który wydał zaskarżone orzeczenie, lecz sytuacja, w której naruszenie to spowodowało wydanie oczywiście nieprawidłowego orzeczenia. Sam zarzut naruszenia (nawet oczywistego) określonego przepisu (przepisów) nie prowadzi wprost do oceny, że skarga kasacyjna jest oczywiście uzasadniona (por. orzecznictwo przytoczone w motywach postanowienia Sądu Najwyższego z 6 listopada 2012 r., III SK 16/12, nie publ.).

Przepis prawa, na tle wykładni którego - zdaniem skarżącego - powstaje istotne zagadnienie prawne w znaczeniu przytoczonym wyżej, nie może być zarazem naruszony przez Sąd w sposób rażący i oczywisty. Skoncentrowanie obu tych przesłanek przyjęcia skargi kasacyjnej na tych samych przepisach i tych samych problemach, czyni wniosek o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania wewnętrznje sprzecznym.

Zarzucając Sądowi Apelacyjnemu, że ten nie uwzględnił wykładni prawa dokonanej w niniejszej sprawie przez Sąd Najwyższy powódka koncentruje się na

jednym fragmencie wyroku Sądu Najwyższego z 13 stycznia 2016 r., II CSK 108/15, w którym Sąd ten zakwestionował stanowisko Sądów poprzednio rozpoznających sprawę, jakoby strony umowy ubezpieczenia ustaliły w niej stały wskaźnik wzrostu świadczenia ubezpieczeniowego na poziomie 28% rocznie. Powódka twierdzi, że Sąd Apelacyjny stanowisko to pominął, gdy tymczasem na stronie 5 uzasadnienia w pierwszych trzech akapitach od góry, Sąd Apelacyjny z odwołaniem się do tego właśnie stanowiska skorygował ustalenia faktyczne Sądu Okręgowego na temat treści umowy łączącej strony. Następnie jednak szczegółowo wyjaśnił, dlaczego ta korekta ustaleń nie miała ostatecznie znaczenia dla rozstrzygnięcia.

Sąd Apelacyjny uwzględnił przy tym stanowisko wyrażone przez Sąd Najwyższy w wyroku z 13 stycznia 2016 r., II CSK 108/15, na temat mechanizmów, jakie należy zastosować przy dokonywaniu waloryzacji świadczeń z umów uposażenia dzieci. Sąd Najwyższy stwierdził w tym wyroku, że „Kwestia wartości nominalnej świadczeń obu stron umowy, w tym świadczenia ubezpieczającego polegającego na uiszczaniu składek miesięcznych, których wartość także podlegała zjawiskom inflacyjnym, powinna być także brana pod uwagę przy rozważeniu interesów stron w kontekście zasad współżycia społecznego, jako element odnoszący się do ustalenia zakresu ryzyka obciążającego każdą ze stron stosunku umownego. Należy przy tym podnieść, że na kanwie bardzo podobnych stanów faktycznych, zapadły już liczne orzeczenia sądów powszechnych i Sądu Najwyższego, mogące stanowić także pewien punkt odniesienia do rozstrzygnięcia w rozpoznawanej sprawie; zwraca przy tym uwagę tendencja do ustalania umiarkowanych świadczeń pieniężnych przy rozważnym rozkładzie ciężaru ryzyka między obie strony umowy. Uwzględnienie dorobku zasygnalizowanego orzecznictwa, przy dostrzeżeniu powinności wszechstronnego rozważenia zindywidualizowanych okoliczności każdej sprawy, ma bowiem znaczenie dla utrzymania rozsądnych i sprawiedliwych, w podobnych stanach faktycznych, rezultatów sądowej waloryzacji świadczeń pieniężnych z umów ubezpieczenia zaopatrzenia dzieci zawieranych w latach osiemdziesiątych ubiegłego wieku.” Powódka nie przytoczyła argumentów, które by świadczyły o zignorowaniu tego poglądu Sądu Najwyższego przez Sąd Apelacyjny.

Mając powyższe na uwadze, na podstawie art. 398⁹ § 1 k.p.c., orzeczono jak w postanowieniu.

aj